

Leerkrachtverwachtingen en verschillen in behoefteondersteuning en -ondermijning

Een zelfdeterminatietheorie perspectief op etnische en sociaaleconomische ongelijkheid in het onderwijs

Verder lezen?

Wat weten we?

- Er is sprake van **(kansen)ongelijkheid** in het onderwijs.
- **Leerkracht-leerling interacties** in de klas spelen een belangrijke rol voor kansen van leerlingen.
- Volgens de **zelfdeterminatietheorie** (Deci & Ryan, 1985) kunnen leerkrachten leerlingen kansen bieden en motiveren door het bevorderen van de basisbehoeften voor **autonomie**, **competentie** en **verbondenheid**. *Alle* leerlingen hebben hier baat bij.
- Mogelijk differentiëren leerkrachten in hun ondersteuning, vanuit goede intenties, bijvoorbeeld omdat zij **verschillende verwachtingen** hebben van leerlingen.

Sociaaleconomische en etnische achtergrond leerling

Leerkrachtverwachtingen

Differentiëren leerkrachten in hun **ondersteuning** en **ondermijning** van de drie basisbehoeften voor leerlingen met verschillende SES en etnische achtergronden? Komt dit door verschillen in hun **verwachtingen**?

Autonomie

"Ik doe het vrijwillig"

+Ondersteuning + Inspraak en keuzes

-Ondermijning - Dwingend zijn

Competentie

"Ik kan het zelf"

+ Passende hulp/uitdaging

- Onduidelijkheid/negatieve feedback

Verbondenheid

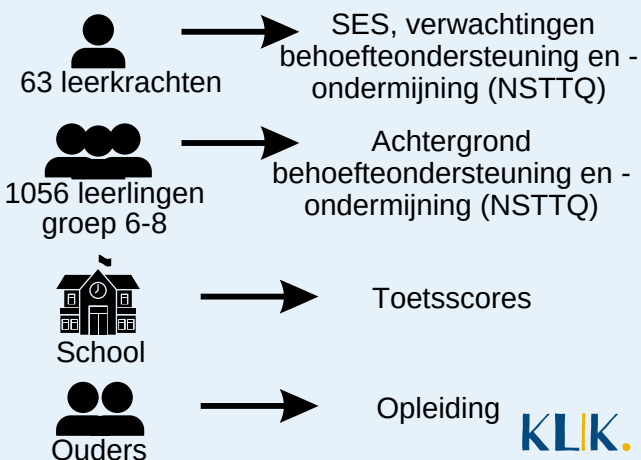
"Ik hoor er bij"

+ Er zijn voor de leerling

- Afstandelijke relatie

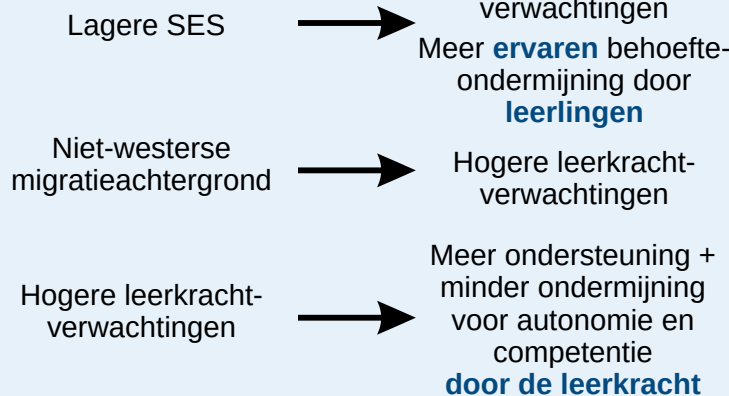
Het onderzoek

Vragenlijsten

KLK.

Resultaten

Conclusies

- Leerlingen met een **lagere sociaaleconomische achtergrond** lopen meer risico op **lagere verwachtingen** en **meer ervaren behoefteondermijning** (niet alleen door prestatieverschillen). Zij ervaren vaker dwingend gedrag, meer negatieve feedback, meer onduidelijkheid over verwachtingen en een minder goede relatie met de leerkracht.
- De verschillen in ervaren gedrag werden niet verklaard door verschillen in leerkrachtverwachtingen.
- Wanneer **leerkrachten hogere verwachtingen** hebben, geven zij wel zelf aan **meer inspraak** en **uitdaging** te bieden, **minder hulp** te geven en **minder dwingend** en **negatief te reageren**.
- Dit onderscheid gebeurt waarschijnlijk onbewust en/of goed bedoeld, maar kan kansenongelijkheid in stand houden of versterken. Aandacht voor het stimuleren van basisbehoeften (autonomie, competentie, relatie) bij alle leerlingen is daarom belangrijk.